

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA**

**Informacija o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju
i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, za 2020. godinu**

Decembar, 2020. godine

I UVOD

Predškolski odgoj i obrazovanje predstavlja prvi, poseban i specifičan stepen odgojno-obrazovnog sistema, koji obuhvata: odgoj, obrazovanje, njegu, zdravstvenu i socijalnu zaštitu djece uzrasta od šest mjeseci do polaska u školu.

Pravo djeteta na odgoj, obrazovanje i ispravnu brigu za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti ima prednost nad svim drugim pravima.

Naučna istraživanja u oblastima pedagogije i psihologije potvrđuju dugoročne pozitivne efekte ranog institucionalnog obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem: povećanje obrazovnih rezultata u školi koji su mjerljivi čak do završetka srednje škole; manje napuštanja škole i procesa obrazovanja; značajno smanjenje socioekonomske nejednakosti; manje specijalnih obrazovnih programa u kasnijem školovanju (za djecu s teškoćama u učenju i razvoju); poboljšanje govora, pismenosti, samokontrole, ponašanja, emotivnih vještina, matematičkih sposobnosti, samopouzdanja, prilagođavanja novim socijalnim uslovima, itd. Najveći efekat predškolskih programa za djecu od 3-5 godina je u kognitivnom domenu. Neke naučne studije su pratile životna postignuća osoba sa 40 godina života koje su pohađale predškolske programe i rezultate uporedile sa njihovim vršnjacima bez predškolskog iskustva. Osim boljih školskih i univerzitetskih postignuća kod prve grupe, značajne prednosti su zabilježene u oblasti mentalnog i ukupnog zdravlja, ekonomskom statusu (bolja zarada i zapošljivost), porodičnom životu, društveno prihvaćenom ponašanju (manji stepen kriminala), itd. Naročito pozitivne efekte predškolskog odgoja i obrazovanja su sva istraživanja potvrdila u slučaju pojedinaca koji su kao djeca živjeli u nepovoljnim socijalnim uslovima.

Kako je Bosna i Hercegovina, prema postojećim statističkim podacima, pri dnu ljestvice evropskih država u smislu obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem, osiguranje pristupa i povećanje obuhvata najznačajniji su prioriteti kada je u pitanju ovaj nivo obrazovanja. Što ranija uključenost djece u predškolski odgoj i obrazovanje značajna je iz više razloga, među kojima se posebno izdvaja socijalizacija djeteta, razvoj zdravstveno – higijenskih, te radnih navika. Cilj predškolskog odgoja i obrazovanja, kao integralnog dijela cjelokupnog sistema odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini, je osiguranje optimalnih i jednakih uslova da svako dijete, od rođenja do polaska u školu, razvija i ostvaruje pune potencijale i kompetencije kroz različite vidove kvalitetnog, profesionalnog, institucionalnog i vaninstitucionalnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Prema Programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2020. godinu Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine ima obavezu pripremiti Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Okvirni zakon) te je u tu svrhu i sačinjena ova Informacija.

II IZVRŠENJE OKVIRNOG ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

Ministarstvo civilnih poslova zatražilo je od nadležnih ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini i Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (u daljem tekstu: Agencija) dostavu informacija o izvršenju Okvirnog zakona, s fokusom na pristup, obuhvat i kvalitet predškolskog odgoja i obrazovanja.

1. Izvršenje Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini iz nadležnosti obrazovnih vlasti

-Uticaj pandemije COVID – 19 na rad predškolskih ustanova-

Kako je pandemija COVID – 19 uticala na sve segmente društvenog života, nije zaobišla ni sektor obrazovanja, pa samim tim ni oblast predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Prema navodima nadležnih obrazovnih vlasti, većina predškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini nije primala djecu od sredine marta do druge polovine mjeseca maja 2020. godine.

Vrtići u *Federaciji Bosne i Hercegovine* su nakon tog perioda organizovali rad poštujući preporuke za rad predškolskih ustanova Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine koji je objavio ove preporuke, nakon što je Federalni štab civilne zaštite donio preporuku kantonalnim štabovima da vrtići počnu s radom.

Pored opštih mjera koje imaju za cilj sprečavanje širenja bolesti COVID-19 poput higijene ruku, respiratorne higijene, izbjegavanje dodirivanja lica, u vrtićima se u preporukama insistiralo da svi zaposleni nose maske te da se, ako je moguće, organizuje rad u dvije smjene, na način da između dvije smjene bude vremensko razdoblje u kome će se izvršiti temeljito čišćenje i dezinfekcija prostora. Također, preporučeno je formiranje odgojno-obrazovnih grupa djece s manjim brojem.

U svim predškolskim ustanovama u *Republici Srpskoj* pojavom pandemije COVID – 19 također je došlo do promjene u načinu rada. Većina predškolskih ustanova je sredinom marta 2020. godine prestala s radom, dok su u nekoliko jedinica lokalne samouprave predškolske ustanove radile smanjenim kapacitetima, odnosno osiguran je minimum kapaciteta za prijem djece. Većina predškolskih ustanova s radom je počela u prvoj polovini maja, a početak rada u predškolskim ustanovama bio je moguć samo uz poštovanje mjera Javne zdravstvene ustanove Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske, a koji je propisao mjere i preporuke za postepeno ublažavanje mjera u predškolskim ustanovama.

Iz Odjela za obrazovanje u Vladi *Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine* su dostavili informaciju da predškolska ustanova nije radila zbog pandemije COVID – 19 također od polovine marta do sredine mjeseca maja 2020. godine. Djeca su od 18. 5. do 1. 9. 2020. godine boravila u grupama prema protokolu Kriznog štaba Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sa smanjenim brojem djece u grupama, uz primjenu propisanih higijenskih mjera, u sva četiri objekta ustanove. Prema navodima iz Odjela za obrazovanje broj djece koja su pohađala predškolsku

ustanovu bio je kao i prethodnih godina u ljetnom periodu i kretao se od 100 do 170 djece. Od 1. septembra ustanova radi s punim kapacitetima poštujući protokol o prijemu i boravku djece i primjenjujući sve propisane mjere po pitanju higijene i dezinfekcije. Predškolsku ustanovu pohađa između 260 – 280 djece od ukupno 408 upisanih, što je za 30 posto manje od prosječnog broja u redovnim uslovima rada.

-Usklađenost vlastitih zakona s Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini-

Kako Hercegovnačko – neretvanski i Zapadno – hercegovnački kanton još nisu usvojili vlastite zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju, usklađene s Okvirnim zakonom, može se reći da obaveza donošenja vlastitih zakona usklađenih s Okvirnim (Član 51. Okvirnog zakona) nije u potpunosti, ni na vrijeme izvršena. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko-sanskog kantona, iako donesen 2010. godine, do danas nije stupio na snagu, zbog čega nije moguće započeti realizaciju obaveza propisanih Zakonom.

-Zabrana diskriminacije-

Vezano za Član 6. Okvirnog zakona, koji govori o zabrani diskriminacije, sve nadležne obrazovne vlasti ističu da zakoni iz oblasti obrazovanja, pa tako i oni kojima se uređuje predškolski odgoj i obrazovanje, sadrže antidiskriminatorne odredbe, odnosno zabranu diskriminacije po bilo kojem osnovu.

U pogledu implementacije ovog člana Okvirnog zakona, iz Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo ističu da uvijek vode računa o najboljem interesu djeteta i zabrani diskriminacije svakog djeteta, te kao jednu od aktivnosti navode da su ove, kao i prethodne godine, realizovali mjeru eliminacije Liste čekanja Javne ustanove „Djeca Sarajeva“. Naime, eliminacija Liste čekanja je, s obzirom na finansijske mogućnosti, prema navodima iz Ministarstva, trenutno jedini i najbolji način rješavanja dugogodišnjeg problema, a posebno uvažavajući činjenicu da je Bosna i Hercegovina zemlja s izrazito niskom stopom obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem. Ministarstvo nastoji da obezbijedi da djeca koja nisu primljena u Javnu ustanovu, budu finansirana u privatnim predškolskim ustanovama, pod istim uslovima.

-Pravo na jezik-

Kada je u pitanju pravo na jezik (Član 10. Okvirnog zakona) i uključivanje pripadnika nacionalnih manjina u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, te da li se i na koji način vodi računa da se odgojno – obrazovni rad organizuje na jeziku nacionalne manjine (npr. Romi) nadležne obrazovne vlasti dale su različite odgovore. U pojedinim sredinama nema registrovanih pripadnika nacionalnih manjina – npr. u Kantonu 10 – te samim tim ni djece koja bi bila upisana u vrtiće. U drugim sredinama ova djeca pohađaju vrtiće, ali se za njih odgojno-obrazovni rad ne organizuje na maternjem jeziku (Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton Goražde, Tuzlanski kanton, Hercegovnačko–neretvanski, Unsko-sanski i Posavski kanton) a najčešći razlozi tome su mali broj te djece ili nedostatak kadra, zbog čega ustanove nisu u mogućnosti djeci obezbijediti odgojno – obrazovni rad na jezicima nacionalnih manjina, a kao jedan od razloga navodi se i nedostatak finansija.

Iz Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo napominju da projekat „Putujući vrtić“, o kojem će biti više riječi u dijelu koji se odnosi na Obavezan program u godini pred polazak u školu, a prvenstveno je namijenjen djeci iz osjetljivih i marginaliziranih društvenih grupa, podrazumijeva i upošljavanje dodatnog stručnog kadra, između ostalog i jednog asistenta za Rome. Također, iz Ministarstva napominju da je na osnovu Okvirnog Akcionog plana o obrazovnim potrebama Roma u saradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH pripremljen Akcioni plan o obrazovnim potrebama Roma u Kantonu Sarajevo, a isti sadrži aktivnosti u cilju afirmacije Romskog jezika i kulture.

U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, u vrtiće su uključena djeca pripadnika nacionalnih manjina, a za sada nema upisane djece pripadnika romske nacionalne manjine. U okviru pripreme za školu, ukoliko su brojnije grupe sa djecom romske nacionalnosti, angažuje se asistent s znanjem romskog jezika.

Odgojno - obrazovni rad za djecu pripadnike nacionalnih manjina se u Republici Srpskoj može organizovati na maternjem jeziku ili dvojezično, a donesen je i Pravilnik na osnovu kojeg se dvojezično izvođenje Programa predškolskog odgoja i obrazovanja realizuje ukoliko se za isti opredijeli najmanje 50 posto roditelja, odnosno staratelja djece uključene u odgojnu grupu u ustanovi.

-Integracijski programi za rad s djecom s posebnim potrebama-

Kada govorimo o implementaciji Člana 12. Okvirnog zakona koji se odnosi na integracijske programe za djecu sa posebnim potrebama i uključivanju te djece u predškolske ustanove prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama možemo reći da se u kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj, kao i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, djeca s posebnim potrebama, u većoj ili manjoj mjeri, uključuju u rad predškolskih ustanova i za njih se prave individualni programi. Procjenu psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja djece vrše timovi stručnjaka (odgajatelj, pedagog, psiholog, defektolog) u predškolskim ustanovama i drugi specijalisti po potrebi (logoped, neuropedijar, neuropsihijatar, fizioterapeut i dr.).

Prema informacijama iz nadležnog ministarstva obrazovanja Posavskog Kantona, djeca s posebnim potrebama se uključuju u predškolske ustanove, ali za sada, za njih još nisu rađeni individualni programi. Prema navodima iz Ministarstva, ovakva situacija prouzrokovana je nedostatkom finansijskih sredstava namijenjenih za finansiranje stručnog kadra koji bi obavljao procjenu psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja kako bi se izradili individualni programi prilagođeni mogućnostima i sposobnostima djeteta. Iz nadležnog ministarstva Hercegovačko–neretvanskog kantona napominju da im nedostaju stručni saradnici u oblasti rane podrške razvoju djeteta, kao i realizaciji individualno prilagođenih programa (logoped, rehabilitator – edukator, psiholog i pedagog).

Iz nadležnog ministarstva Zapadnohercegovačkog kantona se u odgovoru na ovo pitanje pozivaju na član vlastitog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, prema kojem se u dječijim vrtićima, između ostalih, ostvaruju i programi za djecu s teškoćama u razvoju. U Unsko-sanskom kantonu ova djeca se sporadično uključuju u predškolske ustanove.

-Obavezan program za djecu pred polazak u školu-

Većina sredina koje su usvojile zakone usklađene s Okvirnim zakonom ima uveden obavezan program za djecu pred polazak u školu (Član 16. Okvirnog zakona).

U Srednjobosanskom kantonu koji je, podsjećamo, u toku 2017. godine usvojio Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj: 10/17) usklađen s osnovnim odrednicama Okvirnog zakona ovaj program je obavezan od pedagoške 2019/2020. godine. U Republici Srpskoj ovaj program nije obavezan, ali se provodi. Program je uveden u potpunosti (100 postotni obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u godini pred polazak u školu) u Tuzlanskom, Zeničko–dobojskom, Kantonu Sarajevo, Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, Bosansko–podrinjskom kantonu Goražde i Kantonu 10.

Unsko–sanski kanton nije uveo obavezan program jer, kako je već rečeno, Zakon nije stupio na snagu, ali se kroz projekat „Jačanje socijalnog uključivanja – jednako i kvalitetno obrazovanje za podršku uspješnog razvoja djece Sjeverozapadnog Balkana“, koji je Ministarstvo potpisalo sa organizacijom Save the Children International nastojalo uključiti svu djecu u obavezan program.

U Hercegoviačko–neretvanskom kantonu nije uveden obavezan predškolski program, s tim da se djeca sporadično uključuju u ovaj program, kroz različite projektne aktivnosti na nivou predškolskih ustanova, osnovnih škola, a uz pomoć nevladinih organizacija. Kako navode iz Ministarstva, obim uključenja djece je do pojave pandemije bio u kontinuiranom porastu.

Prema navodima iz nadležnog ministarstva, trenutni Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Zapadnohercegovačkog kantona, koji nije usklađen s Okvirnim zakonom, ne sadrži odredbu vezanu za program obaveznog predškolskog odgoja u godini pred polazak u školu.

U većini kantona koji imaju usklađene zakone s Okvirnim zakonom program obaveznog uključivanja djece u predškolsko obrazovanje provodi se tokom cijele godine u trajanju od 150 – 300 sati. Programi se, uglavnom, izvode u predškolskim ustanovama, a ako to nije moguće, u prostorijama osnovnih škola.

Ističemo da je, prema informacijama nadležnih obrazovnih vlasti, u većini kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine „dolaskom“ pandemije COVID – 19 prekinuto provođenje obaveznog programa. Izuzetak je Kanton Sarajevo, u kojem je u septembru 2020. godine broj upisane djece u Obavezan program u pedagoškoj 2020/2021 godini iznosio 2.120 djece. Realizacija Obaveznog programa počela je 21. 9. 2020. godine. Napomenućemo i da je 21.10.2020. godine Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo potpisalo Memorandum o saradnji s organizacijom Caritas iz Švicarske i predstavnicima Javne ustanove „Djeca Sarajeva“, a kojim se i zvanično potvrdilo pokretanje projekta „Putujućeg vrtića“ u sklopu Javne ustanove „Djeca Sarajeva“. „Putujući vrtić“ se realizuje na deset lokacija u Kantonu Sarajevo kako bi se svojoj djeci osigurale jednake šanse i mogućnosti za pohađanje obaveznog predškolskog programa, a sve u cilju povećanja obuhvata djece i broja sati u obaveznom predškolskom obrazovanju koji je uslijed pojave pandemije COVID -19 reduciran. U Republici Srpskoj, u kojoj ovaj program traje najmanje tri mjeseca u kontinuitetu svaki radni dan, tri sata dnevno, usljed preventivnog djelovanja i sprečavanja širenja Korona virusa, Ministar prosvjete i kulture donio je 10. 3. 2020. godine Naredbu o obaveznom obustavljanju odgojno–

obrazovnog rada za program za djecu u godini pred polazak u školu, te isti u 2020. godini nije nastavljen.

-Zajednička jezgra programa-

Kada je u pitanju Zajednička jezgra programa (Član 21. Okvirnog zakona), Sporazumom o zajedničkoj jezgri cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama propisano je da će se od početka 2009/2010. godine u svim predškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini odgoj i obrazovanje izvoditi na osnovu Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa. Zajednička jezgra imaju funkciju osnove za izradu konkretnih predškolskih programa.

Prema navodima nadležnih ministarstava obrazovanja, Zajednička jezgra su uvedena u rad predškolskih ustanova u sredinama gdje je usvojen zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Iz nadležnog ministarstva obrazovanja u Kantonu Sarajevo napominju da se u svim predškolskim ustanovama primjenjuje Zajednička jezgra cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.

Također, Zajednička jezgra cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definisana na ishodima učenja uvrštena su u Okvirni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, a isti je u doradi i sačinjava ga radna grupa u saradnji s Ministarstvom.

Prema navodima nadležne obrazovne vlasti Hercegovačko–neretvanskog kantona, Zajednička jezgra programa su integrisana u programe rada vrtića, dok sadašnji Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Zapadnohercegovačkog kantona ne sadrži odredbu o Zajedničkoj jezgri.

-Obaveze nadležnih obrazovnih vlasti-

Obaveze nadležnih obrazovnih vlasti da osiguraju sredstva za nabavku dijela didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova u predškolskom odgoju i obrazovanju, razvoj predškolskih programa rada, evaluaciju predškolskih programa rada, realizaciju specijaliziranih programa rada, precizirane su Članom 43. Okvirnog zakona. Informacije koje su dostavile nadležne obrazovne vlasti po ovom pitanju su različite.

Iz budžeta Odjeljenja za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, vrši se finansiranje svih aktivnosti predškolskih ustanova na ovom području.

Kanton Sarajevo, Zeničko–dobojski, Tuzlanski, Bosansko–podrinjski kanton Goražde i Republika Srpska osiguravaju sredstva za nabavku dijela didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova u predškolskom odgoju i obrazovanju, evaluaciju predškolskih programa rada, te finansiraju obaveznog uključivanje djece u predškolski odgoj i obrazovanje u godini pred polazak u školu.

Imajući u vidu da je Budžet umanjen zbog pandemije, kao i činjenice da su roditelji zbog privremene obustave rada predškolskih ustanova Odlukama Vlade Kantona Sarajevo bili oslobođeni plaćanja čitave ili dijela cijene boravka djeca u vrtićima, iz nadležnog ministarstva napominju da imaju ograničena sredstva na raspolaganju za ispunjenje svih obaveza. Uprkos tome, u saradnji s Općinom Centar otvoren je vrtić “Razigrani dani”, a u toku je završna faza otvaranja vrtića “Vjeverica”, na području Općine Novi Grad.

Ministarstvo je, u saradnji s Radnom grupom za podršku i stručni nadzor realizacije online nastave, intenzivno radilo na uspostavljanju online platforme u Javnoj ustanovi “Djeca Sarajeva”, kako bi se omogućila komunikacija s roditeljima djece predškolskog uzrasta i rad odgajatelja s najmlađim stanovnicima Kantona Sarajevo. S tim u vezi, omogućene su sve pretpostavke za rad odgajatelja na online platformi Microsoft Office 365, a edukacija odgajatelja za rad bila je upriličena putem webinara kojem su prisustvovala 84 odgajatelja.

Važno je napomenuti da, u pogledu finansiranja rada predškolskih ustanova, glavninu finansijskih obaveza ima osnivač, dok drugi Okvirnim zakonom definisani partneri nemaju fiksirane i svakodnevnim radom uslovljene obaveze. Ako nadležno ministarstvo obrazovanja nema dovoljno budžetskih sredstava, ono neće izvršiti svoje obaveze prema predškolskoj ustanovi, ili će ih izvršiti djelimično. Tome treba dodati i podatak da su, osim u Kantonu Sarajevo i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, osnivači javnih predškolskih ustanova jedinice lokalne samouprave, zbog čega pojedini zakoni o kantonalnim budžetima ne propisuju finansiranje predškolskog odgoja i obrazovanja.

Tabela br. 1. - Pregled dinamike usvajanja zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini

R. br.	Entitet/Kanton/Distrikt	Datum donošenja Zakona	Datum stupanja na snagu
1.	Republika Srpska	10. 9. 2015. godine i 2. 7. 2020. godine	18. 9. 2015. godine i 10. 7. 2020. godine
2.	Unsko-sanski kanton	12.05. i 14.05. 2010. godine	Nije stupio na snagu ¹
3.	Posavski kanton	04.12.2008. godine	12.12.2008. godine
4.	Tuzlanski kanton	3.10.2009. godine	18.11.2009. godine
5.	Zeničko-dobojski kanton	23.06.2010. godine	23.07.2010. godine
6.	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	29.12.2009. godine	30.12.2009. godine
7.	Srednjobosanski kanton	17. 7. 2017. godine	16. 8. 2017. godine
8.	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zakon je u procesu usaglašavanja odredbi s Okvirnim zakonom (u	-

¹ Zakon će stupiti na snagu kada se izvrši nova raspodjela prihoda za predškolsko i osnovno obrazovanje u korist opština Unsko – saskog kantona i stupanjem na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi.

		dijelu koji se odnosi na obavezan predškolski program, dok su sve obaveze donošenja ostalih propisa i akata u potpunosti ostvarene.)	
9.	Zapadnohercegovački kanton	Nadležno ministarstvo prethodnih je godina nekoliko puta prosljeđivalo u proceduru Nacrt zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju.	-
10.	Kanton Sarajevo	24.07.2008. godine	16.07.2009. godine
11.	Kanton 10	13.10.2009. godine	28.11.2009. godine
12.	Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine	28.02.2007. godine	05.05.2007. godine

2. Izvršenje Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, od strane Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Prema Članu 26. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, nadležna je za uspostavu zajedničke jezgre i implementaciju standarda i normativa u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja koji trebaju osigurati kvalitetan odgoj i obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti, te osigurati dosljednost kvalitete standarda odgoja i obrazovanja u svim predškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini.

Agencija je u proteklom periodu razvila Zajedničku jezgru cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definisanu na ishodima učenja, Smjernice za implementaciju Zajedničke jezgre, Standarde kvalitete rada odgajatelja, stručnih saradnika pedagoga, psihologa, logopeda, edukacijskih rehabilitatora i direktora predškolskih ustanova, a u saradnji s obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini. Tokom 2020. godine Agencija je izradila Smjernice za inkluzivni odgoj i obrazovanje i poduzela aktivnosti na razvoju Standarda učenja i razvoja djece predškolskog uzrasta zasnovanih na Zajedničkoj jezgi cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definisanoj na ishodima učenja.

Organizovanje odgojno – obrazovnog rada s djecom u svim javnim i privatnim predškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, u skladu s odredbama Člana 21 Okvirnog zakona, treba počivati na primjeni Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama koji trebaju „garantovati i osigurati kvalitetan odgoj i obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti, osigurati dosljednost kvaliteta standarda odgoja i obrazovanja u svim predškolskim ustanovama u Bosni i

Hercegovini, osigurati primjenu programa koji odgovaraju razvojnim potrebama djece predškolskog uzrasta, osigurati da se kroz odgojno – obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, osigurati zadovoljavajuću usklađenost programa, kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama predškolske ustanove i lokalne zajednice i osigurati slobodu kretanja i jednak pristup predškolskom odgoju i obrazovanju“.

III REZIME

U odnosu na prošlogodišnju Informaciju o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, u dijelu koji se odnosi na donošenje ili usklađivanje vlastitih zakona nadležnih obrazovnih vlasti sa Okvirnim, nije bilo promjena. Hercegovačko–neretvanski i Zapadnohercegovački kanton još uvijek nisu donijeli vlastite zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju, usklađene s Okvirnim zakonom. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko–sanskog kantona, iako usvojen u maju 2010. godine, još uvijek se ne primjenjuje. Prema navodima nadležnih obrazovnih vlasti, glavna prepreka donošenju i usklađivanju vlastitih zakona s Okvirnim, ali i potpunom izvršenju Okvirnog zakona, je nedostatak finansijskih sredstava za njegovo provođenje.

U skladu sa odredbom Člana 51. Okvirnog zakona, a koja se odnosi na obavezu usklađivanja zakona nižih nivoa vlasti sa Okvirnim zakonom, poduzete su određene aktivnosti, međutim, sve zakonom zahtijevane aktivnosti nisu u potpunosti, niti u zadatim rokovima izvršene.

Agencija je realizovala određeni broj aktivnosti u cilju izvršenja obaveza koje proizilaze iz Okvirnog, kao i Zakona o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, u dijelu koji se odnosi na predškolski odgoj i obrazovanje.